

Temat: Bunt społeczny w latach 1968 i 1970.

ZAPAMIĘTAJ

- W drugiej połowie lat 60. XX w. rosło niezadowolenie z rządów Gomułki. W marcu 1968 r. wybuchł bunt społeczny, któremu początek dał protest studentów Uniwersytetu Warszawskiego. Rozszerzył się on na pozostałe uczelnie w kraju. Władze stłumiły bunt z pomocą milicji, a uczestników surowo ukarały.
- Tłumienie protestów studenckich zostało przez ekipę Gomułki połączone z kampanią antysemicką. W jej następstwie tysiące osób straciło pracę i zostało wydalonych z partii. Wiele osób żydowskiego pochodzenia zmuszono do emigracji.
- W grudniu 1970 r. z powodu podwyżki cen żywności na Wybrzeżu wybuchł kolejny bunt społeczny, który został krwawo stłumiony przez milicję i wojsko. W jego wyniku jednak Władysław Gomułka stracił władzę, a nowym I sekretarzem KC PZPR został Edward Gierek.

Odpowiedz na pytania, pomoże tekst zamieszczony powyżej.

1 Czy społeczeństwo było zadowolone z rządów Gomułki?

.....
.....

2 Jak społeczeństwo ukazało swoje niezadowolenie?

.....
.....

3 W jaki sposób władze stłumiły bunt?

.....
.....

4 Z czym zostało połączone tłumienie protestów studentów?

.....
.....

5 Z jakiego powodu wybuchł kolejny bunt i jak został stłumiony?

.....
.....

6 Kto stracił władzę?

.....
.....

7 Kto został nowym sekretarzem KC PZPR?

.....
.....

Praca z tekstem źródłowym. Odpowiedz na pytania do tekstu źródłowego z fragmentem przemówienia Edwarda Gierka.

1 Jak Gierek ocenił użycie siły dotyczące wydarzeń grudniowych?

.....
.....

2 Na czym polegał dramat sytuacji?

.....
.....

Fragment przemówienie Edwarda Gierka dotyczące wydarzeń grudniowych:

Próby rozwiązania konfliktu z klasą robotniczą za pomocą siły- głęboko sprzeczne z zasadami socjalizmu – mogły doprowadzić jedynie do przelewu krwi, wykopać przepaść między władzą ludową a narodem [...]. Niestety, taki właśnie były decyzje kierownictwa, podjęte w brew odczuciom większości aktywu partyjnego, bez konsultacji z całym

Biurem politycznym, a nawet bez poinformowania Komitetu centralnego. [...] Dramat polegał na tym, że nie rozumiano charakteru wydarzeń, a zwłaszcza ich przyczyn.

Odpowiedz na pytania do tekstu źródłowego:

TEKST ŹRÓDŁOWY

Rozmowa z Izabelą i Eugeniuszem Godlewskimi, rodzicami Zbigniewa Godlewskiego, zabitego w Gdyni 17 grudnia 1970 r., rozmawiał Mariusz Bober (fragment).

Izabela Godlewska: – W piątek [18 grudnia 1970 r. – przyp. red.] przyszedł do nas telegram. Ale cały Elbląg był obstawiony przez milicję i wojsko. Wszystkie urzędy zamknięte. Jak odebrać telegram? Miałam złe przeczucie. Poszłam do znajomej, która miała telefon. Zadzwoiła na centralną pocztę. Powiedziałam, że mam awizo i chciałam tylko poznać treść telegramu. Jakaś pani przeczytała mi wtedy te słowa: „Zbyszek nie żyje. Kazik”. [...] Rano w sobotę mąż dostał samochód od szefa i pojechaliśmy do Gdyni szukać syna. Trafiliśmy najpierw do Kazika [Podowskiego – kolegi Zbyszka], [...] on opowiedział nam wszystko: że Zbyszek został zastrzelony, że był niesiony przez robotników na

drzwiach. W szpitalu zapytaliśmy też o ciało syna. [...] Nie chcieli nam jednak wydać ciała, domagali się nakazu od prokuratora.

Eugeniusz Godlewski: – Przed prokuraturą cisnął się już tłum ludzi. Wszyscy w tej samej sprawie. Prokurator wyszedł do nas i powiedział, że wie, czego chcemy, ale w sobotę nic nie załatwimy, i kazał przyjechać w poniedziałek. [...] Jednak w niedzielę o ósmej wieczór zapukał ktoś do drzwi. Gdy otworzyłem, jakiś mężczyzna powiedział: „Przyjechaliśmy zabrać państwa na pogrzeb syna”. Kazali wziąć ubranie dla niego. Pojechaliśmy nyską wraz z drugim synem i znajomymi, w sumie pięć osób, tyle mogło jechać na pogrzeb. Zajechaliśmy przed katedrę w Oliwie. Wszystko już było zorganizowane tak, by jak najmniej osób wiedziało o pogrzebach.

1. Powiedz, w jaki sposób rodzice dowiedzieli się o śmierci syna.
2. Opisz, jak wyglądały starania rodziców o wydanie ciała zabitego.
3. Wytłumacz, kto zorganizował pogrzeb. Jak myślisz, dlaczego zdecydowano się na taką organizację pochówku? Swoją odpowiedź uzasadnij.

1 O śmierci syna rodzice dowiedzieli się

.....
.....
.....
.....

2 Starania rodziców o wydanie zabitego syna wyglądały następująco: rodzice zabitego syna załatwili samochód od szefa i pojechali do Gdyni, najpierw udali się do

.....
.....
.....
.....
.....

3 Pogrzeb zorganizował

.....
.....
.....

27. Bunty społeczne w latach 1968 i 1970

1. Uzupełnij schemat. Wpisz w luki litery przyporządkowane właściwym wydarzeniom, tak by powstał poprawny ciąg przyczynowo-skutkowy.

- A. zakaz dalszego wystawiania sztuki *Dziady* w Teatrze Narodowym
- B. organizowanie wieców poparcia dla Gomułki, na których krytykowano studentów i inteligentów
- C. wybuch solidarnościowych protestów studenckich w całej Polsce

___ → rozpędzenie wiecu studentów UW przez milicję i ORMO → ___ → ___

2. Przyjrzyj się poniższym zdjęciom i wykonaj polecenia.

- A. Wpisz numer zdjęcia, które oddaje nastroje studenckie związane z wydarzeniami Marca 1968 r. ___
- B. Wyjaśnij, z jakimi postawami społeczeństwa są związane pozostałe dwa zdjęcia. Kto wspierał te środowiska?

3. Porównaj metody, jakimi władze zwalczały bunty społeczne z lat 1968 i 1970.

4. Przeczytaj tekst i wykonaj polecenia.

Tadek Firma Solo – Ballada Grudniowa (fragment)

15 grudnia roku pamiętnego
Poszli ulicami, miasta portowego
Robotnik stoczniowy, z dokerem pod rękę
Nie wiedząc, że własną krwią piszą piosenkę
Bo przecież ich ojciec, pięściami ze stali
Do przepaści dziejów, strącił Kapitalizm
I swymi rękami, zbierał gruz Warszawy
Dla partii, dla chleba, robotniczej sprawy
Szli tylko przypomnieć, tym co zapomnieli
Że nim w tłuszcz obrośli, w rękę kilof mieli
Lecz gdy zawołali, chleba daj nam Polsko!
Przysłała im władza Milicje i Wojsko
Zaciśnięte ręce, wzniesli ponad głowy
Stoczniowiec i doker, żądali rozmowy
Zamiast odpowiedzi, do tłumu się strzela
Umiera stoczniowiec, na rękach Dokera
Gdy krew się polała, serca się wzburzyły
I swoim płomieniem, dom partii spaliły

http://www.tekstowo.pl/piosenka,tadek_firma_solo,ballada_grudniowa.html
(dostęp 27. 01. 2018r.)

A. Napisz, do jakich wydarzeń odnosi się tekst. Podaj rok tych wydarzeń.

B. Podaj dwa argumenty uzasadniające twoją odpowiedź z punktu A.

5. Uzupełnij tabelę. Wpisz we właściwe miejsca litery, którymi oznaczono hasła związane z buntami społecznymi w marcu 1968 r. i grudniu 1970 r.

Wydarzenia Marca 1968	Wydarzenia Grudnia 1970
_____	_____

- A. podwyżka cen żywności
- B. zakaz druku dzieł literatów protestujących przeciw zakazowi wystawiania „Dziadów”
- C. nasilenie kampanii antyinteligentkiej
- D. krwawe tłumienie protestów robotniczych
- E. wybór na stanowisko I sekretarza KC PZPR Edwarda Gierka
- F. strajki studenckie w obronie kolegów wydalonych z Uniwersytetu Warszawskiego
- G. strajki na Wybrzeżu